

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att föreslå hur skolor kan stödjas i att kartlägga och följa upp nyanlända elevers kunskaper

Regeringens beslut

Statens skolverk ska utreda och föreslå hur ett kartläggningsmaterial kan utformas för att stödja kartläggningen av de kunskaper som nyanlända elever har när de kommer till den svenska skolan. Materialet ska vara anpassat för de största invandrar språken och ska kunna användas som underlag för beslut om i vilken årskurs eleven bör placeras och vilket stöd eleven behöver för att nå målen.

Vidare ska Skolverket utreda och föreslå hur ett särskilt bedömningsmaterial kan utformas i syfte att kontinuerligt mäta nyanlända elevers kunskapsutveckling i svenska.

I uppdraget ingår att bedöma för vilka åldrar och skolformer som materialen bör utvecklas. Vad gäller den del som handlar om diagnostiskt material för att kartlägga nyanlända elevers kunskaper ska verket också överväga för vilka ämnen materialet bör utvecklas. Verket ska i första hand utgå från att materialen ska kunna användas i de obligatoriska skolformerna samt gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Dessutom ingår det i uppdraget att överväga och föreslå hur materialet kan spridas till skolor och hur användningen av materialet kan följas upp.

För uppdraget får Skolverket använda högst 500 000 kronor av det på statsbudgeten under utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning* för budgetåret 2012 uppförda anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagspost 9.

Skolverket ska samråda med Nationellt centrum för svenska som andraspråk vid Stockholms universitet och Sveriges Kommuner och Lands-ting. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 8 november 2012.

Skälen för regeringens beslut

Med nyanlända elever avses i detta uppdrag barn och ungdomar som vuxit upp i ett annat land och som nyligen anlänt till Sverige och den svenska skolan. Flera undersökningar visar att skolan ofta brister i mottagningen av nyanlända elever och att skolorna upplever ett stort behov av stöd i utformningen av utbildningen (se t.ex. Skolinspektionen 2009, *Utbildning för nyanlända elever* och Sveriges Kommuner och Landsting 2010, *Nyanlända elevers utbildning*).

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Det framgår både av 1 kap. skollagen (2010:800) och läroplanerna för respektive skolform, t.ex. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. För att på detta sätt individanpassa utbildningen för nyanlända elever krävs att skolan gör en kartläggning av de kunskaper som eleven redan har när hon eller han kommer till den svenska skolan. Skolan gör dock sällan någon sådan kartläggning vilket bl.a. förklaras med bristande språkkunskaper samt avsaknad av tolk och diagnosmaterial (Skolinspektionen 2009, SKL 2010). Den bristande kartläggningen innebär att utbildningen inte anpassas efter elevens förutsättningar och behov, att eleven inte ges möjlighet att vidareutveckla de kunskaper som hon eller han redan har och att elevens kunskapsutveckling därmed försenas.

Om den nyanlända elevens kunskaper kartläggs får skolan ett underlag för beslut om i vilken årskurs eleven ska placeras. I dag placeras elever i allmänhet i den årskurs som de åldersmässigt tillhör, även om elevens kunskapsnivå är betydligt lägre. En god kartläggning ger också förutsättningar för att anpassa utbildningen utifrån varje elevs behov och förutsättningar.

Nyanlända elever kan oftast inte förstå svenska och en stor del av skolans utmaning ligger i att stödja de nyanlända eleverna i deras utveckling av svenska språket. Bristande kunskaper i svenska är det största hindret för att ta till sig den övriga undervisningen i skolan och för att kunna vara delaktig i samhället. Även om en elev gör stora framsteg i sin språkutveckling tar det normalt relativt lång tid innan eleven når upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås enligt kurs- eller ämnesplaner i ämnet svenska som andraspråk. Kurs- och ämnesplanernas kunskapskrav kan därför inte användas för att bedöma en nyanländ elevs språkutveckling. För att på bästa sätt stödja den nyanlända elevens kunskapsutveckling i svenska är det mycket viktigt att arbeta med en kontinuerlig bedömning och återkoppling av elevens lärande. Det finns kommuner och skolor som utvecklat metoder för att löpande följa upp elevernas språkutveckling, men regeringen bedömer att det finns ett nationellt behov av stöd i detta arbete.

Mot denna bakgrund bör Skolverket ges i uppdrag att föreslå hur skolor kan stödjas i att kartlägga nyanlända elevers kunskaper och följa upp dessa elevers kunskapsutveckling i svenska.

På regeringens vägnar

Nyamko Sabuni

Anders Widholm

Kopia till

Statens skolinspektion
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Stockholms universitet, Nationellt centrum för svenska som andraspråk
Sveriges Kommuner och Landsting